

ՏԱՐԵԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ԺԱՌԱՆԳԱՌՈՐԱՑ ՎԱՐՃԱՐԱՆԻ
ՆԻ ԸՆԾԱՅԱՐԱՆԻ

Տեսուչ Տ. ԹՈՐԳՈՄ ՎՐԻ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ

1958 Յուլիս 18 — 1959 Յուլիս 16

Երուսաղեմի ժառ. Վարժարանի եւ Ընծայարանի Ամպլեթի հանդէսը եւ մրցանակաբաշխութիւնը տեղի ունեցաւ 16 Յուլիս 1959, Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 7ին, Վարժարանի լսարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Յակոբեանց Վանուց Ընդն. Գործոց Վարչ. Գեղ. Տ. Սուրեն Արեւա. Փէմանեանի եւ ի ներկայութեան Միաբանութեան անդամներուն եւ հրաւիրեալ հասարակութեան: Ներկայ էր նաեւ Երուսաղեմի Վսեմ. Կառավարչի Փոխանորդ Համախ. Պէլ Խալաւ, իր Տիկնոջ հետ:

Հանդէսի Ա. Մասին մէջ, առակներէն կատարեցին խմբերը, արտասանութիւն եւ մանաւորաբար դաճամուրի նուագածութիւն: Տասնութէկ առակներ. երկրորդ տարին ըլլալով, մասնաւոր դասեր կ'առնեն դաճամուրի նուագածութեան, Երուսաղեմ Երուսաղեմի ուսուցիչ Պր. Վանէ Գալայանեանէ:

Հանդէսի Բ. Մասին մէջ, ժառ. Վարժարանի եւ Ընծայարանի Տեսուչ Հոգ. Տ. Թորգոմ Վրդ. Մանուկեանի տարեկան տեղեկագրի ընթերցումէն յետոյ, մրցանակներ բաշխուեցան իւրաքանչիւր դասարանի եւ գնահատման ճիշդեւ մէջ յաւաքուած առակներէն: Անոնք Նախագահ Մրցանակ Հօր, որուն փակման խօսքով եւ օրհնութեամբ եւ «Հայր Մեր» խմբական երգեցողութեամբ հանդէսը աւարտեցաւ ժամը 8.45ին:

Հետեւեալն է Տեսչին տարեկան տեղեկագիրը.

Վստահ եմ թէ Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութեան ինչպէս նաեւ մեր ժողովուրդին մշտնջենական ու սրտին մէջ կարեւոր տեղ մը կը զբաւէ Երուսաղեմի ժառ. Վարժարանը եւ Ընծայարանը, արդար այն ակնկալութեամբ որ անոնք սերմնարանը կը կազմեն Աստուծոյ եւ Հայ Եկեղեցւոյ Հոգեւոր պատարանները եւ Հայ Ժողովուրդին Հոգեւոր պաշտօնեաներն ու առաջնորդները պատրաստելու համար: Անցեալ տարուան իր առաջագրութեան համաձայն, Վարժարանի Տեսչութիւնը արամագրելի միջոցները գործածեց, որպէսզի աշակերտները աճին մարմնով, միտքով եւ հոգիով, եւ այժմէն ջանան իրենք զիրենք կառավարել, վարժուելով կարգապահութեան եւ օրէնքներու հնազանդութեան: Շնորհակալ պարտւում ըլլալ նախ Աստուծոյ, իր պարգեւած ֆիզիքական, արեւտեսական, իմացական եւ հոգեկան բարիքներուն համար, որոնց շնորհիւ կարելի եղաւ ծառայել եւ գործել իր անդամատանին մէջ: Ապա, հաճախութեամբ կը յիշեմ, տեսչութեան երկրորդ տարուան այս տեղեկագրին մէջ, նիւթական եւ բարոյական օժանդակու-

թիւնը Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութեան Պատարանի Տնօրէն Ժողովին, Վարժարանի ուսուցիչներուն, ուսանողներուն, պաշտօնեաներուն եւ բոլոր անոնց՝ որոնք ընդառաջած են իրենց եղած զիջումներուն կամ պատուէրներուն եւ սատարած են Վարժարանի յառաջդիմութեան: Աստուծոյ օրհնութիւնը կը մտադրեմ որ անպակաս լինի մեր ժողովուրդին այն զաւակներուն վրայէն, որոնք իմաստութիւնն ունին իրենց նիւթական բարիքներէն բաժին հանելու, տարեկան կանոնաւոր նուիրատուութեամբ, հոգեւոր եւ մշակութային այս Հաստատութեան:

Փոխ Տեսուչ եւ Ուսուցչական Կազմ. — 1958-1959 զգրոցական տարեւրջանին ինծի գործակից Փոխ-Տեսուչ ունեցայ նախ Հոգ. Տ. Լեւոն Արդ. Արեւեանը, որ առողջական պատահաններով հրաժարեցաւ 1958 Դեկտեմբերին, եւ ապա, Պատ. Տնօրէն Ժողովի որոշումով, Հոգ. Տ. Ներսէս Վրդ. Բաղդասեանը, որ կը շարունակէ նոյն պաշտօնը: Դո՛ւնակութեամբ կը յիշեմ երկու Փոխ-Տեսուչ Հայրերուն նախանձախնդրութիւնը, որով կը հակէին որ աշակերտները ըլլան աշխատասէր եւ կարգապահ:

Այս տարի ես, 10 հոգեւորական եւ 8 աշխարհական ուսուցիչներէ բաղկացած կրթական մշակներ, զիտակցութեամբ, սիրով, եւ Տեսչութեան հետ գործակցելու իրենց պատրաստակամութեամբ, զո՛հ եւ երախտապարտ կը թողուն զիս: Քիչ բացառութեամբ, անոնք կանոնաւորաբար ներկայ գտնուած են իրենց դասերուն եւ խղճմտօրէն աւանդած:

Ուսուցիչներուն հետ, բացի իւրաքանչիւրին զաստանդելիք նիւթին կազակցութեամբ ունեցած խորհրդակցութիւններէ, ունեցած ենք եօթը ուսուցչական ժողովներ, որոնց մէջ նկատի առած ենք իւրաքանչիւր աշակերտի յառաջդիմութեան ընթացքը եւ անոնց նկատարարին եւ ընդհանուր բարեկրթութեան հետ կապ ունեցող հարցեր: — Իւրաքանչիւր դասանիւթի յատկացուած է բարձրագոյն թիւ մը: Եւ զաստանդին բոլոր դասերուն տրուած բարձրագոյն թիւերուն ընդհանուր գումարը այնպէս մը կարգադրուած է որ հաւասարի 1000 թիւին: Իւրաքանչիւր դասանիւթի համար անցման նիւն է 60, հարիւրի վրայ: Նոյնը նաեւ, ընդհանուր միջինով զաստանդ փոխելու պարագային: Մրցանակաբաշխութեան առանձին, իր դասարանին եւ մասնաւոր դասերու մէջ յառաջադէմ աշակերտը մրցանակ կը ստանայ, եթէ իր միջինը 100ի վրայ 75 կամ աւելի է:

Թղթակցութիւն եւ Պարտուգր. — Անցնող տարուան ընթացքին մօտ 150 թղթակցութիւններ կատարուած են Վարժարանի նախկին աշակերտներու, պաշտօնական անձանց եւ Մարմիններու հետ: Իսկ ծնողներուն հաղորդած ենք իրենց զաւակաց անցեալ տարուան ամա-

վերջի քննությունն, վերաքննությունն, ինչպէս նաեւ այս տարուան կիսամեայ քննությունն արգիւնքները:

Թղթակցութեանց և գրասենեակի այլ պարտականութիւններ, որոնք կարծուած են աւելի ժամանակ կը վատնեն, աւելի կանոնաւորութեամբ կատարուած են, որովհետեւ 1958 Նոյեմբերէն սկսեալ ունեցանք քարտուղար մը՝ որ օրական մասնաւոր ժամեր յատկացնելով հոգ կը տանի գրասենեակի գործերուն: Ներկայիս, Պր. Մովսէս Յովսէփեան ստանձնած է այդ պարտականութիւնը, զսասարկելով վարժարանիս գրադարանի բոլոր դասագրքերը և ընթերցանութեան գրքերը, իւրաքանչիւրին յատուկ քարտեր պատրաստելով և աշակերտներուն տրուած և ստացուած գրքերը առանձին տետրակի մէջ արձանագրելով: Նոյնպէս, առանձին թղթածրարներ պատրաստուած են նախկին և ներկայ աշակերտներու անունով, մէկտեղելով իւրաքանչիւրին վերաբերեալ վկայագրերն ու թղթակցութիւնները:

Ուսանողութիւն և Ներքին Կեանք. — 1958-1959 զարոյցական տարեմուտին, ժառ. վարժարանի աշակերտներուն թիւն էր 12, երկու դասարաններով, իսկ Ընծայարանի Սարկաւազաց թիւն էր 7, մէկ դասարանով: Ամեն Տ. Տիրան Արքեպիսկոպոսի անկողնակա կերպով երկրէս տարադրուելուն հետեւանքով ստեղծուած տաղանային պատճառաւ, Պատ. Տնօրէն Ժողովը հրաժարեցաւ նոր դասարան մը աւելցնելու մտադրութենէն: Այնու հանգերձ, զիմուժ կատարող երեք նոր աշակերտներէն երկուքը զետեղուեցան Ընծայարանի, և մէկը՝ Ա. դասարանի մէջ: Տարուան ընթացքին, քանի մը աշակերտներ տուն ճամբուեցան առողջական, բնտանական և կրթութեան հանգէպ անոնց անտարբերութեան պատճառաւ: Անոնցմէ մէկը անձնուիրաբար կը ծառայէ Ս. Տեղեաց մէջ:

Անցնող տարեշրջանին, վարժարանիս ուսանողները կանոնաւորաբար կատարած են իրենց պարտականութիւնը, մասնակցելով ամենօրեայ պաշտամանց և Ս. Տեղեաց մէջ կատարուած արարողութեանց: Մեր պայմաններուն ներքեւ չափով կը ջանանք բարելաւ վիճակի մէջ պահել անոնց ֆիզիքական առողջական վիճակը: Այս նպատակին կը ձգտուին ամէն առտու արթննալէն անմիջապէս վերջ կատարուած տաս վայրկեաննոց մարզանքները, նախաճաշին և յետ միջօրէններուն տրուած մասնաւոր ուտելիքը, ամէն կէսօր ճաշէն յետոյ իրենց ունեցած կէս ժամուան պարտադիր հանգիստը, և բժշկական մասնաւոր խնամքներէն զատ, վարժարանիս հիւանդանոցին և հիւանդապահներուն միջոցաւ տրուած գիւրութիւնները: Այս առթիւ գնահատանքս կը յայտնեմ Բարեկեանք Սարգիս Սրկ. Պաղտանեանին՝ որ սիրայօժար կերպով բնականօրէն է հիւանդանոցի վերահսկողութիւնը,

օժանդակութեամբ աշակերտներէն նշանակուած հիւանդապահներու: Ֆիզիքական առողջութեան ստատրելու նպատակով, այս տարի ևս ազաբ ունեցան մարզանքի և խաղերու զասուանդութիւն, Պր. Յովհաննէս Յովսէփեանի առաջնորդութեամբ, որ մրցումի խաղեր ևս կազմակերպեց ուրիշ խումբերու դէմ:

Բացի ամենօրեայ դասաւանդութիւններէն, վարժարանիս ուսանողներուն բարոյական և իմացական կրթութեան համար հետեւեալ ձեռնարկները կատարուած են:

Ա. — Ուսուցիչները, չարաթը երեք առաւօտ, քառօր ժամ տեղոյ բարոյախօսութիւն կատարեցին, իւրաքանչիւրը ինք բնարկով իր շարթուան նիւթը:

Բ. — Երաժշտական ունկնդրութեան համար, ժամանակ մը փորձեցինք ժապաւէնի վրայ յայտագիրներ ապահովել և թլիլ-րիֆօրսքով նուագել: 1959 Մարտ ամիսէն սկսեալ ունեցանք ռաւիո - ժոնօլքամ մը, որ ներկայիս Տեսչարանի գրասենեակին մէջ կը մնայ, ուրկէ երկարածցուած բարձրախօսներ թէ՛ լսարանի և թէ՛ ձեմարանի սրահներուն մէջ, կարելի կը դարձնեն ունկնդրութիւնը երաժշտական կտորներու: Ամէն ընթրիքէ յետոյ և ազատ ժամերուն կը նուագուին հայկական և դասական երաժշտութեան ձայնապնակներ: Կը յուսանք ձօխացնել ձայնապնակներու մեր հաւաքածոն, երաժշտասէրներու նուիրատուութեամբ:

Գ. — Վարժարանս ունի իր շարժանկարի ցուցադրութեան մեքենան, զոր օգտագործած ենք ցուցադրելով Ամերիկեան և Անգլիական գրադարաններէն ժօխ առնուած դաստիարակիչ ժապաւէններ: Իսկ քաղաքի մէջ ցուցադրուած ժապաւէններէն, աշակերտները ներկայ եղան Յիսուսի Կեանքը և երաժիշտ Վերտիկ Կեանքը ներկայացնող ժապաւէններուն:

Դ. — Աշակերտները ունեցած են խմբական երեք պոռտյոներ, դէպի Սոցիալիստական Տաճար, Սամարիա և Պաղեստինեան Սերաստիայի աւերակներ, և ձէնին և Արարա:

Ե. — Բացի գրական երեկոյթներու մէջ իրենց ստանձնած բաժիններէն, աշակերտները կազմակերպեցին Կապանդի գիշերուան խրախանքը, և իրենց մասնակցութիւնը բերին Ս. Յակոբ Մայր Եկեղեցւոյ Գողթն Գոսի կազմակերպած համերգին (Մարտ 7):

Զ. — Սարկաւազները ունեցած են իրենց կանոնաւոր հաւաքոյթները, ամէն Ուրբաթ գիշեր, Տեսչարանին մէջ, և ծրագրած են Շաբաթ գիշերներու դասախօսական և այլ երեկոյթներու յայտագրերը: Նոյն հաւաքոյթներուն մէջ, ոչ միայն նկատի առած ենք Սարկաւազաց կրթութեան, կենցաղին և պարտականութեանց հետ կապուած խնդիրներ, այլ նաեւ կատարած ենք խմբական ընթերցում: Այնպէս, կարգացած ենք Ամեն Տ. Տիրան

Արքեպիսկոպոսի պատրաստած «Պատարագաւ մատոյց»-ին Մեկնութեան բաժինը, ինչպէս նաեւ անոր մէկ ընդարձակ աստուածաբանական գրութիւնը Քրիստոսախոսութեան մասին: Եւ Ֆիլիպոս Պրուքսի դասախոսութիւնները Քալոյսոսութեան մասին: Ամէն հաւաքոյթ կը ժաղկուի Ս. Կրքէն երկու գլուխ ընթերցումով: Սարկաւազները, կարգով պատասխանատու են նաեւ ձեւարանին մէջ այն ապակեղարանին, ուր փոքրիկ գրակալներու վրայ բացում էր պաշտօնական զանգի պահի գիրքերէ ընտրուած էջեր, որպէս զի աշակերտներ քանի մը վայրկեանի համար աչք մը նետեն, և այդ օրուան համար մտածականի նիւթ մը քաղեն: Պատասխանատու Սարկաւագը, ամէն օր նոր էջ և նիւթ պէտք է հայթայթէ:

Է. — Շարաթ երեկոյթներու յայտագրերը կազմուած են ըստ հետեւեալին. — Ուսանողներէն բաժին առած են և խօսքի մարդանք կատարած են, յաջորդաբար, Արամ Գալանճեան, «Գրիգոր Աստուածաբանի մասին»: Տրց. Զաւէն Գալայճեան, «Գրիգոր Պարոն Տէր և Շղթայակիր Պատրիարքներու մասին»: Տրց. Յարութիւն Աւետիքեան, «Փէ. Գարուն երկու Կաթողիկոսութեանց յարաբերութիւնը երուստղէմի հետ»: Տրց. Վարդան Սրկ. Զաքարեան, «Վաղգէն Վեհափառի Յօդուներէն առիթով»: Տրց. Սիմոն Սրկ. Թաշատուրեան, «Դէորդ Ե. Կաթողիկոսի կեանքը և գործը»: Տրց. Գառնիկ Սրկ. Զափարեան, «Կ. Պոլսոյ Աւետիք Պատրիարքի կեանքը»: Կայծակ Մահտեսեան, «Դէորդ Զ. Կաթողիկոսի կեանքը և գործը»: Տրց. Զաւէն Գալայճեան, երկու անգամ, հարցումներ պատրաստած էր ապակեղարանին մէջ բացուած էջերէն քաղուած, որոնց պիտի պատասխանէին աշակերտները: Վիճաբանական երեկոյթ մը տեղի ունեցաւ, «Յաջողութեան գաղտնիքը կը կայանայ գործակցութեան և ոչ թէ մրցակցութեան մէջ» նիւթին շուրջ: — Իսկ ուսուցիչներէն դասախօսած են Դեր. Տ. Շնորհք եպոս., «Թարգմանչաց յաջողութեան գաղտնիքը», և «Աստուածաբանական առաքինութիւններ» նիւթերու մասին: Հոգ. Տ. Անուշաւան Վրդ. Զղջանեան, Հրաշեայ Աճառեանի մասին: Հոգ. Տ. Կիւրեղ Վրդ. Գարեկեան, Առաջին Պատուիրանի մասին: Հոգ. Տ. Ներսէս Վրդ. Բաղուճեան, Օրթոտոքս եկեղեցիներու վարչութեան մասին: Տիար Մովսէս ճանոյեան, «ՏՏՏ ձեռնարկը Երբ», «Երկրաբանական Հետախուզութեան նուիրուած Տարին»: Տիար Եղիա Տիգրանեան, Անգլիական Գրականութեան մասին:

Ը. — Ըստ նախընթացի, աշակերտները հագածու եղան իրենց յանձնուած պարտէզներու մշակման: Իսկ մեղուաբուծութիւնէն վաշիկեցինք ձեռք բերուած մեղրը:

Թ. — Թէև դասընթացքէն զուրկ, բայց աշակերտներու կեանքին մէջ նուազաբար տեղ մը կը գրաւէ զաշնամուրի նուագածութիւնը:

Տասնմէկ աշակերտներ մասնաւոր դաս կ'առնեն Տիար Վահէ Գալայճեանէն: Այսօր ականջալուր եղաք անոնց երկրորդ տարեկան հանդէսին ևս:

Այս է ա՛ն ժառանգաւորաց Վարժարանի ներքին կեանքին մէկ ուրուագիծը: Տեսչութիւն, ուսուցչական կազմ և ուսանողութիւն ու պաշտօնէութիւն, խոնարհաբար կուգան իրենց ջանքերուն արդիւնքը ներկայացնել Ձերզ Սրբազնութեան, Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութեան, Պատ. Տնօրէն Ժողովին և եկեղեցանուէր Ժողովուրդին, հաւատալով որ Աստուած պիտի զօրացնէ մեզ բոլորս, որպէս զի, հակառակ մեր առջեւ ցցուող դժուարութեանց, Հարունակներ ծառայել իր փառքին և Հայց. Ս. Եկեղեցւոյ պայծառութեան համար:

Ա. Մ. Ա. Վ. Ե. Բ. Զ. Է. Ա. Ն. Դ. Ը. Ս.

Ս. ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՅ ՆԱԽԱԿԹ. ԵՒ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ

Ս. Թարգմանչաց Նախակրթարանի և Մանկապարտէզի Ամսվերջի հանդէսը տեղի ունեցաւ Կիրակի, 5 Յուլիս 1959, կէտէ վերջ ժամը 3.30-ին, Ժառանգաւորաց Վարժարանի բակին մէջ, նախագահութամբ Գեռ. Տ. Սուրեն Ս. Արմէլու. Քէմանեանի:

Վարժարանի աւակներէն լաւագոյն կերպով կատարեցին հանդիսական խմբերգներ, արտասանութիւններ, պարեր ու համախօսութիւններ:

Հանդէսի աւարտին, Նախագահ Սրբազան բաժնեց Մանկապարտէզէն 29 շրջանաւոր փոքրիկներու վկայականներ: — Հանդէսը փակուեցաւ Նախագահ Ս. Հօր աղօթքով և օրհնութամբ:

Ա. Մ. Ա. Վ. Ե. Բ. Զ. Է. Ա. Ն. Դ. Ը. Ս.

Ս. ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՅ ԵՐԿՐՈՐԴԱԿԱՆ ՎԱՐՃԱՐԱՆԻ

Կիրակի, 12 Յուլիս 1959, Երեկոյեան ժամը 6-ին, Ժառանգաւորաց Վարժարանի սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Ս. Թարգմանչաց Երկրորդական երկուս վարժարանի Ամսվերջի հանդէսը՝ նախագահութամբ Գեռ. Տ. Շնորհք Ս. եպո. Գալուստեանի և ի ներկայութեան Ս. Յակոբեանց Միաբանութեան և Ժողովուրդի հոծ բազմութեան: — Հանդէսին յայտարար կը բաղկանար մանաւորաբար Շրջանաւոր Գաւարանի և Երկրորդական կարգերու աւակներէն կազմէ կատարուած բանախօսութիւններ, արտասանութիւններ և խմբաարտութիւններ ու խմբերգներ:

Հանդէսի երկրորդ բաժնին մէջ եղան հրամեքի խօսքեր ու երգեր՝ Շրջանաւոր Գաւարանին կազմէ: